

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จังหวัดพัทลุง

Break Even Point Analysis of Leb Nok Pattani Rice on Farmers in Phatthalung Province

กาญจนา ปลั่งอ่อน¹

Kanjana Plongoon

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จังหวัดพัทลุง และเพื่อศึกษาปัญหาการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จังหวัดพัทลุง ดำเนินการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เกษตรกรจังหวัดพัทลุง ที่มีพื้นที่การปลูก 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดพื้นที่ 1-10 ไร่ ขนาดพื้นที่ 11-20 ไร่ และขนาดพื้นที่ 21-30 ไร่ แต่ละขนาดพื้นที่เพาะปลูกแยกตามกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และรูปแบบเงินลงทุน ผลการวิจัยสรุปดังนี้

1) เกษตรกรที่เช่าพื้นที่เพาะปลูกและไม่กู้เงินมาลงทุนปลูกข้าวในพื้นที่ 1-10 ไร่ มีต้นทุนการผลิตและจุดคุ้มทุนสูงที่สุด โดย ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 2,914.05 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 1,419.18 บาทต่อไร่ จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 503.26 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 528.32 กิโลกรัมต่อไร่ กำไรเฉลี่ย 72.96 บาทต่อไร่

2) เกษตรกรที่เช่าพื้นที่เพาะปลูกและกู้เงินมาลงทุนปลูกข้าวในพื้นที่ 11-20 ไร่ มีต้นทุนการผลิตและจุดคุ้มทุนสูงที่สุด โดย ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 2,863.49 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 1,043.97 บาทต่อไร่ จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 382.41 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 500.63 กิโลกรัมต่อไร่ กำไรเฉลี่ย 322.86 บาทต่อไร่

¹อาจารย์ประจำสาขาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

3) เกษตรที่เช่าพื้นที่เพาะปลูกและกู้เงินมาลงทุนปลูกข้าวในพื้นที่ 21-30 ไร่ มีต้นทุนการผลิตและจุดคุ้มทุนสูงที่สุด โดย ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 2,782.45 บาท ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 916.54 บาทต่อไร่ จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 321.59 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 498.00 กิโลกรัมต่อไร่ กำไรเฉลี่ย 504.13 บาทต่อไร่

4) สภาพปัญหาการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.64 เห็นว่าปัญหาที่สำคัญมากที่สุด คือ ค่าปัจจัยการผลิตมีราคาแพง รองลงมาเป็นปัญหาราคาข้าวโดยทั่วไปต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (ร้อยละ 95.80) และผลผลิตต่อไร่ต่ำ (ร้อยละ 88.71)

คำสำคัญ : จุดคุ้มทุนในการผลิต ต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่ ข้าวเล็บนกปัตตานี

Abstract

This research aimed (1) to conduct cost and break-even point analysis of Patthalung farmers' Leb Nok Pattani rice and (2) to study the farmers' problems in farming. Interviews were conducted as the research tool. The farmers whose farming areas, according to the land titles, were 1 to 10 rais, 11 to 20 rais, and 21 to 30 rais were the interviewees. Findings are summarized as follows:

1) The manufacturing and break-even point cost given to the farmers who did not take out a loan for investing in the rented farming areas of 1-10 rais had an average variable cost of 2,914.05 baht per rai, an average fixed cost of 1,419.18 baht per rai, an average break-even point cost of 503.26 kilograms per rai, an average product of 528.32 kilograms per rai, and an average profit of 72.96 kilograms per rai.

2) The manufacturing and break-even point cost given to the farmers who took out a loan for investing in the rented farming areas of 11-20 rais were an average variable cost of 2,863.49 baht per rai, an average fixed cost of

1,043.97 baht per rai, an average break-even point cost of 382.41 kilograms per rai, an average product of 500.63 kilograms per rai, and an average profit of 322.86 kilograms per rai.

3) The manufacturing and break-even point cost given to the farmers who took out a loan for investing in the rented farming areas of 21-30 rais were an average variable cost of 2,782.45 baht per rai, an average fixed cost of 916.54 baht per rai, an average break-even point cost of 321.59 kilograms per rai, an average product of 498.00 kilograms per rai, and an average profit of 504.13 kilograms per rai.

4) The farmers' most essential problems in farming as indicated by the percentage of informants were the expensive cost of production factors (97.64%), unreasonably low prices for the rice (95.80%), and the low rate of production per rai (88.71 %).

Keywords : Break Even Point, Variable Cost, Fixed Cost, Leb Nok Pattani Rice

บทนำ

ข้าวเป็นพืชหลักของจังหวัดพัทลุง มีพื้นที่ปลูกข้าวมากเป็นอันดับ 2 รองจาก ยางพารา โดยพื้นที่ปลูกข้าวนาปีลดลงอย่างต่อเนื่องจากปีเพาะปลูก 2552/53 มีพื้นที่เพาะปลูก 254,926 ไร่ ปีเพาะปลูก 2553/54 มีพื้นที่เพาะปลูก 231,267 ไร่ ปีเพาะปลูก 2554/55 มีพื้นที่เพาะปลูก 174,987 ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง, 2555) ปีเพาะปลูก 2555/56 มีพื้นที่เพาะปลูก 145,051 ไร่ ปีเพาะปลูก 2556/57 มีพื้นที่เพาะปลูก 141,202 ไร่ และปีเพาะปลูก 2557/58 มีพื้นที่เพาะปลูกเพียง 136,538 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559) เนื่องจากราคาขายพารา และปาล์มน้ำมันมีราคาค่อนข้างสูง สำหรับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ปีเพาะปลูก 2552/53 มีจำนวน 497 กิโลกรัมต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2553/54 มีจำนวน 467 กิโลกรัมต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2554/55

มีจำนวน 501 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง, 2555) ปีเพาะปลูก 2555/56 มีจำนวน 464 กิโลกรัมต่อไร่ ปีเพาะปลูก 2556/57 มีจำนวน 468 กิโลกรัมต่อไร่ และปีเพาะปลูก 2557/58 มีจำนวน 419 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559) ซึ่งปีเพาะปลูก 2557/58 ผลผลิตและพื้นที่เพาะปลูกลดลงกว่าปีก่อนๆ ข้าวนาปีมีรอบการผลิตเหลือมปี คือ เริ่มปลูกข้าวนาปีในช่วงเดือนสิงหาคมถึงกลางเดือนธันวาคม และเริ่มเก็บเกี่ยวในช่วงกลางเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน มีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ถูกกำหนดให้เป็นพืชที่จะต้องเร่งรัดเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อการส่งออก จากที่ผ่านมาแม้ว่าเกษตรกรพบกับปัญหาด้านการผลิต และการตลาดค่อนข้างมากแต่ข้าวก็ยังเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนที่ดีได้ถ้าสามารถจัดการแปลง วางแผนการผลิต และการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเฉพาะข้าวเล็บนกปัตตานีเป็นข้าวพันธุ์ส่งเสริมที่เกษตรกรนิยมปลูกมากที่สุดของจังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่กำเนิดจากความสนพระราชมหุทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้นในปี พ.ศ.2537 จึงทรงพระกรุณาฯ ให้กรมการข้าว กระทรวงเกษตร มอบหมายให้สถานีทดลองข้าวปัตตานี เก็บรวบรวมสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองต่างๆ ของภาคใต้ พบว่ามีสายพันธุ์ข้าวมากกว่า 307 สายพันธุ์ จาก 107 อำเภอ และ 14 จังหวัด และได้มีการทดลองปลูกคัดเลือกจนได้สายพันธุ์ข้าวบริสุทธิ์ เช่น รหัสข้าว PTNG 84210 เป็นสายพันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิมจากตำบลชะรัด อ.งหวรา จ.พัทลุง ให้ชื่อสายพันธุ์นี้ว่า "ข้าวเล็บนก-ปัตตานี" เผ่าทอง ทองเจือ (กรรณิกา มุขตา. เรียบเรียง. 2555 อ้างอิงจาก เผ่าทอง ทองเจือ) ข้าวเล็บนกปัตตานีมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด จำนวน 63,291.25 ไร่ ในปีเพาะปลูก 2555/2556 โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองงหวรา เขาชัยสน ควนขนุน และป่าบอน พื้นที่เพาะปลูก 23,822.75 ไร่ 12,465 ไร่ 9,901 ไร่ 5,446 ไร่ 3,569 ไร่ ตามลำดับ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556) และข้าวออกสู่ตลาดตั้งแต่เดือนมกราคม-เมษายน โดยเดือนมกราคมมีผลผลิตประมาณร้อยละ 20 ของผลผลิตทั้งหมด เดือนกุมภาพันธ์มีผลผลิตประมาณร้อยละ 45 ของผลผลิตทั้งหมด และเดือนมีนาคมมีผลผลิตประมาณร้อยละ 20 ของผลผลิตทั้งหมด ส่วนที่เหลือผลผลิตออกในช่วงเดือนเมษายน

ข้าวเล็บนกปัตตานีเป็นข้าวเจ้าประเภทไวต่อช่วงแสง เก็บเกี่ยวเดือนกุมภาพันธ์ ต้นสูง 170 เซนติเมตร หากปลูกให้ได้รับแสงแดดมากกว่า 10-12 ชั่วโมงต่อวัน จะไม่แตกช่อออกรวง แต่จะแตกใบอ่อนแทน จึงทำให้ปลูกได้ยากมากและปลูกได้เพียงปีละครั้งเดียวเท่านั้น แต่อุปสรรคนี้ก็เป็นผลทำให้ "ข้าวเล็บนก" เป็นข้าวที่มีคุณภาพเยี่ยมที่สุด เมื่อนำมาหุงแล้ว ข้าวจะขึ้นหม้อ มีกลิ่นหอม มีรสชาดีดี เคี้ยวนุ่มปาก และที่สำคัญชาวไทยเกือบไม่ได้รับประทาน เพราะพ่อค้าชาวมาเลเซียและสิงคโปร์จะกว้านซื้อข้าวเพื่อส่งออกไปบริโภคในประเทศของตน ถือเป็นข้าวชั้น 1 เกรด A ระดับพรีเมียมและมีราคาสูงกว่าข้าวสายพันธุ์อื่นๆมาก เฝาทอง ทองเจือ (กรรมนิกา มุขตา. เรียบเรียง. 2555 อ้างอิงจาก เฝาทอง ทองเจือ) ซึ่งช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและเป็นรายได้หลักให้กับครัวเรือน

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เป็นเครื่องมือสำหรับผู้ประกอบการหรือเกษตรกรเพื่อใช้ในการตัดสินใจการวางแผนระยะสั้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของต้นทุน ปริมาณ และกำไร เพื่อวิเคราะห์หาจุดที่ปริมาณขายของกิจการมีรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายทั้งหมด เพื่อไม่ให้เกิดผลขาดทุน ไพบูลย์ ผจญวงศ์ (2554: 87)

จากคุณภาพของข้าวเล็บนกปัตตานีดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิเคราะห์จุดคุ้มทุน และปัญหาการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จังหวัดพัทลุง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีจำหน่ายและเก็บไว้บริโภคในครัวเรือนด้วย และเกษตรกรบางรายมีภาระกู้เงินมาใช้ในการเพาะปลูก ซึ่งที่ผ่านมาเกษตรกรไม่เคยวิเคราะห์ต้นทุนที่แท้จริงในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี และกำไรหรือขาดทุนจากการขายข้าวเล็บนกปัตตานี รวมถึงไม่เคยคำนึงถึงปริมาณการขายและการคืนทุนกับเงินที่ลงทุนไปในการปลูกแต่ละครั้ง รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาที่แท้จริงในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี ศึกษาเพียงปัญหาการปลูกข้าวโดยทั่วไปเท่านั้น ดังนั้นผลที่ได้จากการวิจัยเกษตรกรสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการเพาะปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกรและการให้การช่วยเหลือเกษตรกรของหน่วยงานภาครัฐ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกรจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาจุดคุ้มทุนของการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกรจังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกรจังหวัดพัทลุง

วิธีการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีในจังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอเขาชัยสน อำเภอควนขนุน อำเภอปากพะยูน อำเภอกงหรา อำเภอตะโหมด อำเภอศรีบรรพต อำเภอป่าบอน อำเภอบางแก้ว อำเภอป่าพะยอม และอำเภอศรีนครินทร์ โดยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,793 ครัวเรือน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่ใช้ศึกษาปัญหาการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี โดยเลือกอำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด 5 อันดับแรกของจังหวัด 2) กลุ่มที่ใช้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี โดยเลือกอำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด 1 อำเภอ จาก 5 อันดับแรกของจังหวัด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาปัญหาการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จังหวัดพัทลุง** โดยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรคำนวณของทายาามานัน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 ครัวเรือน และใช้วิธีแบบการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยการเลือกเฉพาะอำเภอที่มีพื้นที่การปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีมากที่สุด 5 อันดับแรกตามสัดส่วนประชากร ประกอบด้วย

อำเภอเมือง เท่ากับ 225 ครัวเรือน อำเภอควนขนุน เท่ากับ 59 ครัวเรือน อำเภอเขาชัย
สน เท่ากับ 54 ครัวเรือน อำเภอกงหรา เท่ากับ 23 ครัวเรือน และอำเภอป่าบอน เท่ากับ
20 ครัวเรือน

**2.กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุน และจุดคุ้มทุนการ
ปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จังหวัดพัทลุง** เลือกรายละเอียดตำบลที่มีการ
ปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีมากที่สุด ในอำเภอที่ปลูกข้าวมากที่สุดคือ ตำบลควนมะพร้าวมี
การปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีมากที่สุด และสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยกำหนดขนาด
ตัวอย่าง จำนวน 40 ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ชุด

1.แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยสร้างขึ้น
โดยการประยุกต์จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุน
การปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ กรรมสิทธิ์ในพื้นที่
เพาะปลูก จำนวนเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว การกักเงินเพื่อเป็นทุนในการปลูกข้าว
และพื้นที่เพาะปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี มีการจัดกลุ่มใหม่ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น
3 ขนาด ขนาดต่างๆ กัน โดยดูจากพื้นที่การปลูกมากที่สุด หารด้วย 3 (ช่วงกลุ่ม =
 $30 / 3 = 10$) ดังนี้

- 1 – 10 เท่ากับ ขนาดพื้นที่ 1
- 11 – 20 เท่ากับ ขนาดพื้นที่ 2
- 21 – 30 เท่ากับ ขนาดพื้นที่ 3

ส่วนที่ 2 ข้อมูลต้นทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี ได้แก่ ต้นทุนผันแปร และ
ต้นทุนคงที่

ส่วนที่ 3 ผลตอบแทนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี ได้แก่ จำนวนผลผลิต
การจำหน่ายผลผลิต และความต้องการกำไรจากการปลูกข้าวต่อฤดูกาล

2.แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการประยุกต์จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการปลูกข้าว แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะสำรวจรายการ (Checklist Questions) ในคำถามข้อที่ 2 ถึง ข้อที่ 5 สำหรับคำถามข้อที่ 1 เป็นคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี เป็นคำถามแบบปลายปิด มีลักษณะสำรวจรายการ (Checklist Questions)

ส่วนที่ 3 ความต้องการความช่วยเหลือในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Response Questions)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยสามารถแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นดังนี้

1.การวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี โดยการนำข้อมูลในส่วนต้นทุนจากการเก็บแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการจำแนกต้นทุนตามพฤติกรรมของต้นทุน สามารถแบ่งต้นทุน ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ต้นทุนผันแปร ได้แก่

1.1.1 ค่าแรงงาน เท่ากับ ค่าแรงงานในการเตรียมแปลง + ค่าแรงงานในการหว่านเมล็ดพันธุ์ + ค่าแรงงานในการดูแลรักษา + ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว + ค่าแรงงานหลังการเก็บเกี่ยว

(จำนวนชั่วโมงแรงงาน x อัตราค่าแรงงานขั้นต่ำ)

1.1.2 ค่าวัสดุปัจจัยการผลิต เท่ากับ ค่าเมล็ดพันธุ์ + ค่าปุ๋ย + ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช + ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น

(จำนวนวัสดุปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด x ราคาต่อหน่วย)

1.1.3 ค่าใช้จ่ายผันแปรอื่นๆ เท่ากับ ค่าวัสดุอื่นๆ + ดอกเบี้ยเงินลงทุนระยะสั้น

การคำนวณผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม) คือ จำนวนข้าวเปลือกทั้งหมดที่มีกิโลกรัมต่อไร่

$$\text{การคำนวณต้นทุนผันแปรต่อกิโลกรัม} = \frac{\text{ต้นทุนผันแปรต่อไร่}}{\text{ผลผลิตต่อไร่}}$$

1.2 ต้นทุนคงที่(บาท)ต่อพื้นที่ปลูก 1 ไร่ ได้แก่

1.2.1 ค่าใช้ที่ดิน เท่ากับ ค่าเช่าที่ดิน + ค่าภาษีที่ดิน

1.2.2 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร ใช้วิธีการคิดค่าเสื่อมตามวิธี

เส้นตรง

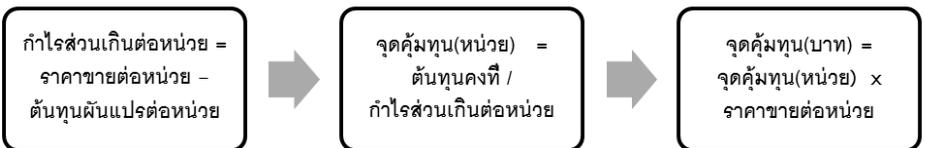
$$\text{ค่าเสื่อมราคา} = \frac{\text{ราคาทุน} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งาน}}$$

1.2.3 ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาอุปกรณ์การเกษตร

1.2.4 ดอกเบี้ยเงินลงทุนระยะยาว

2.ศึกษาจุดคุ้มทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี โดยการนำผลที่ได้จากการ

วิเคราะห์ต้นทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี และข้อมูลราคาขายต่อหน่วยในส่วนผลตอบแทนจากการเก็บแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี เพื่อวิเคราะห์ว่าเกษตรกรต้องขายข้าวเปลือกกี่กิโลกรัมถึงจะคุ้มทุน ดังนี้

3.การวิเคราะห์ปัญหาในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี โดยการนำข้อมูล

จากการเก็บแบบสอบถามในส่วนปัญหาด้านการผลิต ด้านต้นทุนการผลิต และด้านการตลาดในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี วิเคราะห์หาค่าสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ โดยใช้

โปรแกรมสำเร็จรูป และนำข้อมูลความต้องการช่วยเหลือด้านการผลิต ด้านต้นทุนการผลิต และด้านการตลาดในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จังหวัดพัทลุง

ผลศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตรวมการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีจำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก พบว่า ต้นทุนการผลิตรวมทั้ง 3 ขนาดพื้นที่เพาะปลูก มีสัดส่วนของต้นทุนผันแปรมากกว่าต้นทุนคงที่ และเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ มีต้นทุนการผลิตรวมการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีเฉลี่ย 4,338.23 บาทต่อไร่มากที่สุด เป็นผลจากปัจจัยต้นทุนคงที่ ประเภทค่าเสื่อมราคา และค่าซ่อมและบำรุงรักษาอุปกรณ์การเกษตร ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ต้นทุนการผลิตรวมการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ไร่ จำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก

รายการ	ต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ไร่					
	ขนาดพื้นที่ 1-10 ไร่		ขนาดพื้นที่ 11-20 ไร่		ขนาดพื้นที่ 21-30 ไร่	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ต้นทุนผันแปร	2,914.05	67.17	2,863.49	73.19	2,782.45	75.12
ต้นทุนคงที่	1,424.18	32.83	1,048.97	26.81	921.54	24.88
ต้นทุนการผลิตรวม	4,338.23	100.00	3,912.46	100.00	3,703.99	100.00

ผลศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่การปลูกข้าวเล็บนก บัตตานีจำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก พบว่า ต้นทุนผันแปรทั้ง 3 ขนาดพื้นที่เพาะปลูก ต้นทุนผันแปรประเภทค่าแรงงานการเตรียมแปลงมากที่สุด รองลงมาเป็นค่าปุ๋ย ค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าว ตามลำดับ ต้นทุนคงที่ประเภทค่าเช่าที่นามากที่สุด รองลงมาเป็นค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาอุปกรณ์การเกษตร ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ต้นทุนผันแปรการปลูกข้าวเล็บนกบัตตานีเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ไร่ จำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก

รายการ	ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ไร่		
	ขนาดพื้นที่ 1-10 ไร่	ขนาดพื้นที่ 11-20 ไร่	ขนาดพื้นที่ 21-30 ไร่
	ไร่	ไร่	ไร่
1. ต้นทุนค่าแรงงาน	1,706.60	1,544.99	1,526.00
1.1 ค่าการเตรียมแปลง	706.32	638.85	670.00
1.2 ค่าการหว่านเมล็ดพันธุ์	125.48	109.55	92.00
1.3 ค่าการดูแล	330.06	274.71	234.00
ค่าใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1	126.06	102.41	80.00
ค่าใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2	104.00	72.30	74.00
ค่าฉีดพ่นสารเคมี	100.00	100.00	80.00
1.4 ค่าเก็บเกี่ยวข้าว	544.74	521.88	530.00
2. ต้นทุนค่าวัสดุปัจจัยการผลิต	1,066.15	1,068.24	1,044.89
2.1 ค่าเมล็ดพันธุ์	200.47	200.66	238.80
2.2 ค่าปุ๋ย	455.79	470.94	463.00
ปุ๋ยครั้งที่ 1	142.63	167.19	152.40
ปุ๋ยครั้งที่ 2			

ตารางที่ 2 ต้นทุนผันแปรการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ไร่ จำแนกตาม
ขนาดพื้นที่เพาะปลูก (ต่อ)

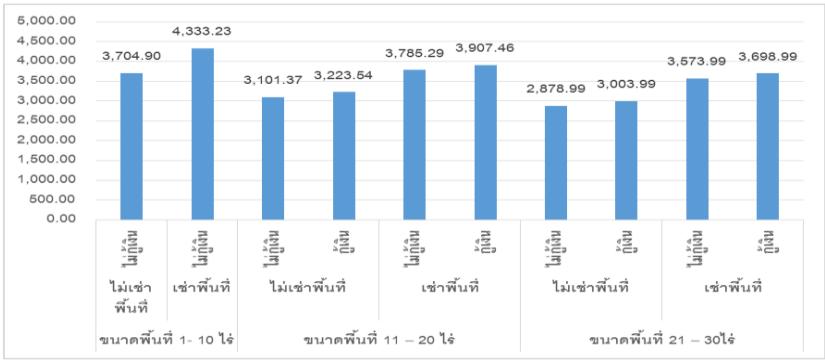
รายการ	ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ไร่		
	ขนาดพื้นที่ 1-	ขนาดพื้นที่ 11-	ขนาดพื้นที่ 21-
	10 ไร่	20 ไร่	30 ไร่
2.3 ค่ายาปราบศัตรูพืช	55.72	57.63	35.10
2.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	211.54	171.82	155.59
3. ต้นทุนผันแปรอื่นๆ	141.30	250.26	211.56
3.1 ค่าวัสดุการเกษตรและ วัสดุสิ้นเปลือง	141.30	128.09	86.56
3.2 ดอกเบี้ยเงินลงทุน ระยะสั้น	-	122.17	125.00
รวมต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อ ไร่	2,914.05	2,863.49	2,782.45

ตารางที่ 3 ต้นทุนคงที่การปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ไร่ จำแนกตาม
ขนาดพื้นที่เพาะปลูก

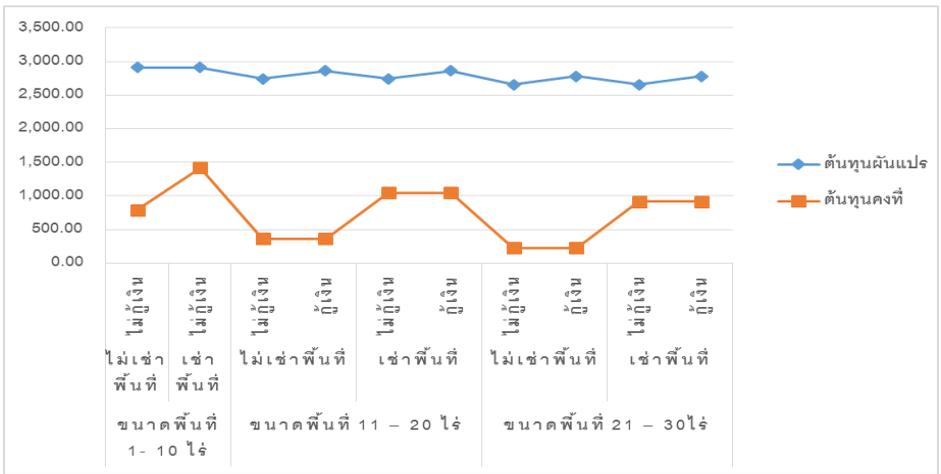
รายการ	ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ไร่		
	ขนาดพื้นที่ 1-	ขนาดพื้นที่ 11-	ขนาดพื้นที่ 21-
	10 ไร่	20 ไร่	30 ไร่
1. ค่าภาษีที่ดิน	5.00	5.00	5.00
2. ค่าเช่าที่ดิน	633.33	688.92	700.00
3. ค่าเสื่อมราคา	547.26	231.15	137.62
3.1 เครื่องสูบน้ำ	197.14	94.33	56.31
3.2 ท่อสูบน้ำ	61.11	27.76	23.75

รายการ	ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ไร่		
	ขนาดพื้นที่ 1-	ขนาดพื้นที่ 11-	ขนาดพื้นที่ 21-
	10 ไร่	20 ไร่	30 ไร่
3.3 เครื่องตัดหญ้า	289.01	109.06	57.56
4. ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	238.59	123.90	78.92
4.1 เครื่องสูบน้ำ	95.05	53.07	36.02
4.2 ท่อสูบน้ำ	50.56	27.05	22.72
4.3 เครื่องตัดหญ้า	92.98	43.78	20.18
รวมต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อไร่	1,424.18	1,048.97	921.54

ผลการศึกษากาารวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกและแยกตามกรรมสิทธิ์ในที่ดินสำหรับการเพาะปลูก และเงินลงทุน พบว่า เกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ กรณีเช่าพื้นที่เพาะปลูกและไม่กู้เงินมาลงทุนมีต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 4,333.23 บาทต่อไร่ มากที่สุด โดยเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 2,914.05 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 1,419.18 บาทต่อไร่ และเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 21-30 ไร่ กรณีไม่เช่าพื้นที่เพาะปลูกและไม่กู้เงินมาลงทุนมีต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 2,878.99 บาทต่อไร่ น้อยที่สุด โดยเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 2,657.45 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 221.54 บาทต่อไร่ ดังรายละเอียดในภาพ 1 และภาพ 2

ภาพ 1 ต้นทุนรวมการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีเฉลี่ยต่อไร่ จำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก และแยกตามกรณี

ภาพ 2 ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อไร่ จำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก และแยกตามกรณี

2. ผลการศึกษาจุดคุ้มทุนของการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกรจังหวัดพัทลุง

ผลการศึกษาจุดคุ้มทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูก แยกตามกรรมสิทธิ์ในที่ดินสำหรับการเพาะปลูก และเงินลงทุน

พบว่า ปริมาณการขาย ณ จุดคຸ້ມทุนของเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ กรณีเช่าพื้นที่เพาะปลูกและไม่กຸ້เงินมาลงทุนมากที่สุด เฉลี่ย 503.26 กิโลกรัมต่อไร่ และปริมาณการขาย ณ จุดคຸ້ມทุนของเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูก 21-30 ไร่ กรณีไม่เช่าพื้นที่เพาะปลูกและไม่กຸ້เงินมาลงทุนน้อยที่สุด เฉลี่ย 71.46 กิโลกรัมต่อไร่ ดังรายละเอียดในภาพ 3

ภาพ 3 จุดคຸ້ມทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีเฉลี่ยต่อไร่ จำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกและแยกตามกรณี

3. ผลการศึกษาปัญหาในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกรจังหวัดพัทลุง โดยแบ่งปัญหาออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านต้นทุนการผลิต และด้านการตลาด พบว่า ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีส่วนใหญ่ คือ ปัญหาค่าปัจจัยการผลิตมีราคาแพง เช่น ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 97.64 ค่าจ้างแรงงานสูง คิดเป็นร้อยละ 87.40 ราคาวัสดุและอุปกรณ์มีราคาสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 72.44 ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีส่วนใหญ่ คือ ราคาข้าวโดยทั่วไปต่ำกว่าที่ควรจะเป็น คิดเป็นร้อยละ 95.80 การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 86.09 การหักความชื้นและสิ่งเจือปนเยอะ คิดเป็นร้อยละ 68.77 ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี

ส่วนใหญ่ คือ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 88.71 ไรด์และศัตรูพืชระบาด คิดเป็นร้อยละ 88.45 เมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐานหรือขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดี คิดเป็นร้อยละ 70.87 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของปัญหาด้านต่างๆ ในการปลูกข้าวเล็บข่าวนกปัตตานี

ปัญหาด้านต่างๆในการปลูกข้าวเล็บข่าวนกปัตตานี	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต		
ค่าปัจจัยการผลิตมีราคาแพง เช่น ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช		
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น	372	97.64
ค่าจ้างแรงงานสูง	333	87.40
ราคาวัสดุและอุปกรณ์มีราคาสูงขึ้น	276	72.44
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูง	175	45.93
ค่าซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์	26	6.82
อื่นๆ (เช่น ราคาเมล็ดพันธุ์มีราคาสูง)	16	4.20
ปัญหาด้านการตลาด		
ราคาข้าวโดยทั่วไปต่ำกว่าที่ควรจะเป็น	365	95.80
การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง	328	86.09
การหักความชื้นและสิ่งเจือปนเยอะ	262	68.77
ไม่สามารถนำไปจำหน่ายกับรัฐบาลได้	259	67.98
แหล่งรับซื้อมีน้อย	238	62.47
ขาดอำนาจต่อรอง	231	60.93
โรงสีหักค่าขนส่งไว้ในราคาข้าวแล้ว	199	52.23
ขาดความรู้และข่าวสารด้านการตลาด	167	43.83
การขายแบบเหมาซึ่งราคาต่ำกว่าราคาตลาด	75	19.69
ค่าขนส่งแพง	39	10.24
อื่นๆ (ไม่มีผู้จ้างเก็บข้าวไว้ขายเมื่อข้าวมีราคาแพง)	14	3.67

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของปัญหาด้านต่างๆ ในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี (ต่อ)

ปัญหาด้านต่างๆในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานี	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาด้านการผลิต		
ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	338	88.71
โรคและศัตรูพืชระบาด เช่น หอยเชอร์รี่	337	88.45
เมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน หรือขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดี	270	70.87
ไม่มีสารพืชราก มีการทำนาอย่างต่อเนื่องและไม่ได้ปลูกพืชหมุนเวียน	245	64.30
ผลผลิตข้าวไม่ได้มาตรฐานหรือคุณภาพต่ำ	209	54.86
ใช้เทคโนโลยีการผลิตไม่ถูกต้อง เช่น ใช้ปุ๋ยไม่ถูกต้องเวลา ปลูก ปริมาณ	165	43.31
เกิดภัยธรรมชาติ	144	37.80
ให้เวลาในการดูแลไร่ให้น้อย	138	36.22
ใช้เมล็ดพันธุ์เกินจำเป็น	75	19.69
ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรกร	54	14.17
อื่นๆ (มีอายุชาน เมล็ดเล็ก ขาดน้ำหนัก)	20	5.25

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร จังหวัดพัทลุง สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร แบ่งเป็น ต้นทุนผันแปรกับต้นทุนคงที่ ซึ่งต้นทุนผันแปรมีสัดส่วนมากกว่าต้นทุนคงที่ ทั้ง 3 ขนาดพื้นที่เพาะปลูก คือ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 2,914.05 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 67.17 ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 1,424.18 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.83 ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 11-20 ไร่ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 2,863.49 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ

73.19 ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 1,048.97 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.81 ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 21-30 ไร่ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 2,782.45 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 75.12 ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 921.54 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.88 และสัดส่วนของต้นทุนผันแปรประเภท ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ยมากที่สุด คือ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ ค่าแรงงานการเตรียมแปลงเฉลี่ย 706.32 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 598.42 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานการเก็บเกี่ยวข้าวเฉลี่ย 544.74 บาทต่อไร่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 11-20 ไร่ ค่าแรงงานการเตรียมแปลงเฉลี่ย 638.85 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 638.13 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานการเก็บเกี่ยวข้าวเฉลี่ย 521.88 บาทต่อไร่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 21-30 ไร่ ค่าแรงงานการเตรียมแปลงเฉลี่ย 670.00 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยเฉลี่ย 615.40 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานการเก็บเกี่ยวข้าวเฉลี่ย 530.00 บาทต่อไร่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพจน์ วรธนเลิศกร (2555 : 60) ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจการผลิต และการตลาดข้าวเปลือกในจังหวัดสงขลา พบว่า ต้นทุนการผลิตข้าวพันธุ์ไวต่อช่วงแสง มีต้นทุนผันแปรเท่ากับ 3,324.94 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่ 575.88 บาทต่อไร่ ต้นทุนในรายการปัจจัยการผลิตทั้งหมดพบว่า ต้นทุนที่มีสัดส่วนมากที่สุด คือ ต้นทุนค่าแรงเครื่องจักร ร้อยละ 33.85 ของต้นทุนทั้งหมด และค่าปุ๋ยเคมีเท่ากับ ร้อยละ 25.22 ของต้นทุนทั้งหมด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชจัญสา หาญคำ (2554 : 55) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุน ความสามารถในการทำกำไร และการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนจากการปลูกข้าวด้วยปุ๋ยเคมีกับปุ๋ยอินทรีย์กรณีศึกษา อำเภอ ท่าวุ้ง จังหวัดลพบุรี พบว่า การปลูกข้าวด้วยปุ๋ยเคมี ต้นทุนคงที่เฉลี่ยต่อไร่ 1,286.16 บาท ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ 2,758.83 บาท ซึ่งมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน คือ ต้นทุนผันแปรมีสัดส่วนมากกว่าต้นทุนคงที่

การวิเคราะห์ต้นทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร กรณีไม่เช่าพื้นที่ และไม่กู้เงินมาลงทุนจะมีต้นทุนการผลิตรวมต่ำที่สุด ทั้ง 3 ขนาดพื้นที่เพาะปลูก คือ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ ต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 3,704.90 บาทต่อไร่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 11-20 ไร่ ต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 3,101.37 บาทต่อไร่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 21-30 ไร่ ต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ย 2,878.99 บาทต่อไร่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ ทุมมาก (2547 : 61-62) ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวญี่ปุ่น

ของเกษตรกรในเขตอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ กรณีไม่เช่าพื้นที่และไม่กู้เงินมาลงทุน ต้นทุนรวมเฉลี่ย 2,840.47 บาทต่อไร่ กรณีเช่าพื้นที่และไม่กู้เงินมาลงทุน ต้นทุนรวมเฉลี่ย 3,138.80 บาทต่อไร่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 11-20 ไร่ กรณีไม่เช่าพื้นที่และไม่กู้เงินมาลงทุน ต้นทุนรวมเฉลี่ย 2,863.97 บาทต่อไร่ กรณีไม่เช่าพื้นที่และกู้เงินมาลงทุน ต้นทุนรวมเฉลี่ย 2,896.01 บาทต่อไร่ กรณีเช่าพื้นที่และไม่กู้เงินมาลงทุน ต้นทุนรวมเฉลี่ย 3,162.30 บาทต่อไร่ กรณีเช่าพื้นที่และกู้เงินมาลงทุน ต้นทุนรวมเฉลี่ย 3,194.34 บาทต่อไร่ ซึ่งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน คือ กรณีไม่เช่าพื้นที่และไม่กู้เงินมาลงทุนมีต้นทุนการผลิตรวมเฉลี่ยต่อไร่ต่ำที่สุด

2. การศึกษาจุดคุ้มทุนการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร กรณีไม่เช่าพื้นที่และไม่กู้เงินมาลงทุนจะมีจุดคุ้มทุนน้อยที่สุด ทั้ง 3 ขนาดพื้นที่เพาะปลูก คือ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 1-10 ไร่ จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 280.44 กิโลกรัมต่อไร่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 11-20 ไร่ จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 121.23 กิโลกรัมต่อไร่ ขนาดพื้นที่เพาะปลูก 21-30 ไร่ จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 71.46 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของต่อศักดิ์ นิยะมาศ (2548 : 77-78) ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านดอนเจียง ตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จุดคุ้มทุนการปลูกข้าวอินทรีย์ข้าวเหนียวพันธุ์ กข6 กรณีไม่มีรถเป็นของตนเองแต่มีกรรมสิทธิ์ในที่ทำนา จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 394.20 กิโลกรัมต่อไร่ กรณีไม่มีรถไถเป็นของตนเองและเช่าที่นาในการทำนา จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 554.17 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวหอมมะลิ 105 กรณีไม่มีรถเป็นของตนเองแต่มีกรรมสิทธิ์ในที่ทำนา จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 308.55 กิโลกรัมต่อไร่ กรณีไม่มีรถไถเป็นของตนเองและเช่าที่นาในการทำนา จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 432.00 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวหอมมะลิแดง กรณีไม่มีรถไถเป็นของตนเองแต่มีกรรมสิทธิ์ในที่ทำนา จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 278.12 กิโลกรัมต่อไร่ กรณีไม่มีรถไถเป็นของตนเองและเช่าที่นาในการทำนา จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 389.17 กิโลกรัมต่อไร่ ข้าวพันธุ์อื่นๆ กรณีไม่มีรถไถเป็นของตนเองแต่มีกรรมสิทธิ์ในที่ทำนา จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 485.58 กิโลกรัมต่อไร่ กรณีไม่มีรถไถเป็นของตนเองและเช่าที่นาในการทำนา จุดคุ้มทุนเฉลี่ย 682.22 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน คือ กรณีไม่เช่าพื้นที่หรือมีกรรมสิทธิ์ในที่ทำนามีจุดคุ้มทุนน้อยที่สุด สำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ

การเปลี่ยนแปลงจุดคุ้มทุน และกำไรของกิจการ สอดคล้องกับ ไพบูลย์ ผจญวงศ์ (2554 : 87-91) กล่าวว่า ถ้าราคาขายเพิ่มจากเดิม กิจการจะขายสินค้าถึงจุดคุ้มทุนเร็วขึ้น หรือจุดคุ้มทุนลดลง ถ้าลดราคาขายจะทำให้จุดคุ้มทุนสูงขึ้นจากเดิม ถ้าต้นทุนผันแปรเพิ่มขึ้น จะมีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุนเพิ่มขึ้น ถ้าต้นทุนผันแปรลดลงจะทำให้จุดคุ้มทุนลดลง ถ้าต้นทุนคงที่เพิ่มขึ้น จะมีผลกระทบต่อจุดคุ้มทุนเพิ่มขึ้น ถ้าต้นทุนคงที่ลดลงจะทำให้จุดคุ้มทุนลดลง

3.ปัญหาในการปลูกข้าวเล็บนกปัตตานีของเกษตรกร ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ค่าปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ค่าจ้างสูง ราคาวัสดุและอุปกรณ์มีราคาสูงขึ้น ปัญหาด้านการตลาดส่วนใหญ่ คือ ราคาข้าวโดยทั่วไปต่ำกว่าที่ควรจะเป็น การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง การหักความชื้นและสิ่งเจือปนเยอะ ปัญหาด้านการผลิตส่วนใหญ่ คือ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ โรคและศัตรูพืชระบาด เมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐาน หรือขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร มายประเสริฐ (2545 : 61-63) พบว่า ปัญหาผลผลิตที่ตกต่ำ เนื่องจากขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดี ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูง เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตที่สูง เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา มีราคาแพง ปัญหาการตลาด คือ ราคาข้าวตกต่ำ จากการกดราคาของพ่อค้าคนกลาง ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพจน์ วรรณเลปกร (2555 : 55) ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจการผลิต และการตลาดข้าวเปลือกในจังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาสำคัญด้านการผลิต คือ ปัญหาปุ๋ยมีราคาสูง ปัญหาค่าจ้างแรงงาน รดเกี่ยว และปัญหาหอยเชอรี่ระบาด ปัญหาการตลาด คือ ปัญหาการหักความชื้น และสิ่งเจือปน ปัญหาค่าขนส่งแพง และปัญหาขาดอำนาจต่อรอง สอดคล้องกับงานวิจัยของต่อศักดิ์ นิยะมาศ (2548 : 84) ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านดอนเจียง ตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านสภาวะอากาศที่ไม่แน่นอน โรคและศัตรูพืชระบาด ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ขาดแคลนเทคโนโลยีทันสมัยเพื่อลดต้นทุน ราคาวัสดุอุปกรณ์ในพื้นที่มีราคาแพง ปัญหาด้านการตลาด ราคาข้าวทั่วไปมีราคาต่ำกว่าที่สมาชิกเกษตรกรคาดการณ์ไว้ แหล่งรับซื้อมีอยู่น้อย

จุดแข็งของผลงานวิจัย คือ เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่ 21–30 ไร่ กรณีไม่เช่าพื้นที่เพาะปลูกและไม่กู้เงินมาลงทุน มีประสิทธิภาพการผลิตสูงสุด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อไร่ จุดคุ้มทุนต่อไร่น้อยที่สุด และกำไรต่อไร่มากที่สุด

จุดอ่อนของผลงานวิจัย คือ เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกขนาดเล็ก 1–10 ไร่ กรณีเช่าพื้นที่เพาะปลูกและไม่กู้เงินมาลงทุน มีประสิทธิภาพการผลิตน้อยที่สุด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตต่อไร่ จุดคุ้มทุนต่อไร่มากที่สุด และกำไรต่อไร่น้อยที่สุด

การเพิ่มประสิทธิภาพของผลงานวิจัย คือ การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการลดต้นทุนการผลิต เช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี คัดเมล็ดพันธุ์ไว้เพาะปลูกในฤดูกาลต่อไป ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น เช่น เกษตรกรควรปลูกข้าวตามกำลังการดูแลรักษา เลือกรูปแบบเมล็ดพันธุ์ที่บริสุทธิ์ ใช้ปุ๋ย สารเคมีกำจัดวัชพืชให้ถูกวิธี เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อผลผลิตข้าวจะทำให้ผลผลิตข้าวเพิ่มสูงขึ้นและช่วยลดต้นทุนการผลิต

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกขนาดเล็ก มีต้นทุนการผลิตต่อไร่สูง ส่งผลให้มีกำไรต่อไร่น้อยมาก เมื่อพิจารณาถึงการวิเคราะห์ต้นทุนพบว่าต้นทุนส่วนใหญ่เป็นต้นทุนค่าแรงงานการเตรียมแปลง ค่าแรงงานค่าเก็บเกี่ยวข้าว ค่าปุ๋ย และค่าเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรอาจพิจารณาการลดต้นทุนลงโดยการนำปุ๋ยอินทรีย์มาใช้แทนปุ๋ยเคมีซึ่งมีต้นทุนที่ถูกกว่า ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่นกลุ่มรถไถ รถตัดข้าว เพื่อลดต้นทุนค่าจ้างการเตรียมแปลง ค่าเก็บเกี่ยวข้าว ซึ่งถ้าจ้างบุคคลทั่วไปราคาค่อนข้างสูง ควรส่งเสริมให้เกษตรกรคัดเมล็ดพันธุ์ไว้ปลูกในปีต่อ ๆ ไปด้วยตนเองจะได้ไม่ต้องซื้อเมื่อต้องการเพาะปลูก

1.2 จากผลวิจัยพบว่าเกษตรกรที่ไม่เช่าพื้นที่เพาะปลูกและไม่กู้เงินมาลงทุนมีปริมาณการขายที่คุ้มทุนจำนวนน้อยที่สุด และมีกำไรมากที่สุด เนื่องจากปัจจัย 2 ตัว ปัจจัยตัวแรกต้นทุนผันแปร ประเภทดอกเบี้ยเงินลงทุนระยะสั้น ปัจจัยตัวที่ 2 ต้นทุนคงที่

ประเภทค่าเช่าที่นา เกษตรกรควรทำนาในที่นาของตนเอง และขายข้าวเปลือกในปริมาณที่เกินจุดคุ้มทุนเพื่อนำเงินที่เกินต้นทุนไปชำระเงินกู้เพื่อการลงทุน และเก็บเงินไว้เป็นเงินลงทุนในการทำนาต่อไปโดยไม่ต้องกู้ยืมเงิน ถ้าเกษตรกรไม่สามารถหลีกเลี่ยงต้นทุนค่าเช่าที่นาได้เกษตรกรก็ต้องลดต้นทุนตัวอื่นแทนที่สามารถทำได้ เช่น ต้นทุนค่าเมล็ดพันธุ์โดยคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวเก็บไว้ใช้เอง หรือต้นทุนค่าปุ๋ยโดยการทำปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้เองแทนที่จะซื้อปุ๋ยเคมีเนื่องจากมีต้นทุนต่ำกว่า ที่สำคัญเกษตรกรควรให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ถึงจุดคุ้มทุนเพื่อหาปริมาณการผลิตและปริมาณการขายที่เกินกว่าจุดคุ้มทุนทุกฤดูกาลเพาะปลูก

1.3 จากผลวิจัยพบว่าถ้าเกษตรกรต้องการกำไรตามที่ต้องการ เกษตรกรต้องขายข้าวเปลือกlebnกปัตตานีในปริมาณที่มากกว่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ หากราคาขายข้าวเปลือกต่อกิโลกรัม 8.34 ถึง 8.45 บาท เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่จะทำให้เกษตรกรขายแล้วได้กำไรตามต้องการ คือปัจจัยด้านราคาขาย เกษตรกรควรแปรรูปข้าวเลبنกปัตตานีเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้า เพื่อให้ราคาขายข้าวเลبنกปัตตานีสูงกว่าเดิม เช่น ทำเป็นข้าวเลبنกหอมมือชาย หรือสีเป็นข้าวสารขาย ส่งผลให้ราคาขายต่อกิโลกรัมสูงขึ้นมากกว่า 2 เท่าของราคาขายข้าวเปลือกต่อกิโลกรัม

1.4 หน่วยงานภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร ทั้งด้านการผลิต ด้านต้นทุน การผลิต และด้านการตลาด โดยมีนโยบายในการประกันราคาผลผลิตให้เหมาะสมกับต้นทุนการผลิต ควรส่งเสริม อบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพ เช่น ปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ข้าว

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาการเพิ่มมูลค่าให้กับข้าวเลبنกปัตตานี เนื่องจากการที่ข้าวเปลือกมีราคาต่ำมาก ทำให้เกษตรกรมีกำไรต่อไร่ น้อยมาก หรือได้กำไรไม่เป็นไปตามที่เกษตรกรต้องการ ควรมีการแปรรูปข้าวเลبنกปัตตานีเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). รายงานข้อมูลภาวะการผลิตพืช (รต.01) แบบราย

ปี. [Online]. Available HTTP :

http://production.doae.go.th/report/report_main_land_01_A_new_2.php [2556, พฤศจิกายน 28]

กรรณิกา มุขตา. (2555) **กำเนิดข้าวเล็บนก**. [Online]. Available

HTTP : <http://tonpocity.blogspot.com/2012/08/blog-post.html>. [2556, พฤศจิกายน 28]

เกรียงไกร มายประเสริฐ. (2545). **การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทน ระหว่างการปลูกข้าวหอมมะลิกับข้าวสุพรรณบุรีในอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร**. ค้นคว้าอิสระระดับบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชัชชัยฎสา หาญคำ. (2554). **การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุน ความสามารถในการหากำไรและการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนจากการปลูกข้าวด้วยปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ กรณีศึกษา อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี**. ค้นคว้าอิสระระดับบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. (การบัญชี). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ต่อศักดิ์ นิยะมาศ. (2548). **ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร หมู่บ้านดอนเจียงตำบลสบปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่**. ค้นคว้าอิสระระดับบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. (การจัดการอุตสาหกรรมเกษตร). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพบุลย์ ผจงวงศ์. (2554). **การบัญชีเพื่อการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว.

วันเพ็ญ ทุนมาก. (2547). **ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวญี่ปุ่นของเกษตรกรในเขตอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์**. ค้นคว้าอิสระบัณฑิต มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง. (2555). **การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดพัทลุง**. พัทลุง.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). **สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2558**. [Online]. Available

[HTTPhttp://www.oae.go.th/download/download_journal/2559/yearbook58.pdf](http://www.oae.go.th/download/download_journal/2559/yearbook58.pdf) [2559, กันยายน 28]

เอกพจน์ วรธนเดปรกร. (2555). **เศรษฐกิจการผลิตและการตลาดข้าวเปลือกในจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.